

Foundation Scholarship - Examination Requirements	
Course of Study:	TJH Irish
School/Discipline:	Irish/Celtic Studies
Academic Year:	2025/26
Foundation Scholarship involves a searching examination, set and assessed so as to select students of outstanding ability. The objective of the Foundation Scholarship examination is to identify students who can consistently demonstrate exceptional knowledge and understanding of their subjects. The examination requires candidates to demonstrate: skill in synthesising and integrating knowledge across the full range of the set examination materials; rigorous and informed critical thought; and, in appropriate disciplines, a highly-developed ability to solve problems and apply knowledge.	
Please include a brief statement below which explains how your examinations succeed in identifying the qualities associated with Scholarship.	
Déanfar cumas na n-iarrthóirí do Scoláireacht na Fondúireachta a mheas sa Nua-Ghaeilge, ag brath ar an gconair; ar aon pháipéar amháin (trí uair an chloig) (tuilleadh eolais thíos); nó ar dhá pháipéar scrúdaithe, mar atá Cumas Teanga (uair go leith) agus Ábhar an Chúrsa (trí uair a chloig); nó ar thrí pháipéar - Cumas Teanga, Ábhar an Chúrsa agus páipéar sa Luath- agus Nua-Ghaeilge (dhá uair an chloig)(tuilleadh eolais thíos). Beidh ceithre cheist le freagairt ar an bpáipéar Cumas Teanga:- dhá aistriúchán, ceist faoin ngramadach agus ceist ghinearálta. Beidh aistriúcháin ó Ghaeilge go Béarla agus ó Bhéarla go Gaeilge le déanamh. Measfar cumas aistrithe na n-iarrthóirí faoi na ceannteidil saibhreas foclóra, líofacht stíle agus cruinneas teanga (gramadach, litriú, poncaíocht srl.). Ní mór don aistriúchán a bheith dílis don bhuntéacs ar láimh amháin agus do chor nádúrtha cainte na sprioctheanga ar an láimh eile. Tástálfar máistreacht na n-iarrthóirí ar ghramadach na Gaeilge ar an bpáipéar seo freisin le ceachtanna gramadaí. Beidh faillí sa chuid seo den pháipéar an-chostasach. Beidh ceist ghinearálta le freagairt acu fosta (i bhfoirm aiste). Litríocht na Nua-Ghaeilge, agus an Dán Díreach a scrúdaítear ar Ábhar an Chúrsa, agus beidh ceist ghinearálta ar an bpáipéar seo freisin. Tástálfar cumas na n-iarrthóirí sa léirmheastóireacht chriticiúil i réimse na nualitríochta, idir phrós agus fhilíocht, le haistí léirmheasa. Beidh scileanna ar leith critice le taispeáint ag an iarrthóir chomh maith le leithne léitheoireachta, soiléire argóna agus líofacht stíle. I gcuid an Dána Dhirigh beidh ar na hiarrthóirí rialacha meadarachta a thabhairt chun cuimhne agus a chur i bhfeidhm ar ábhar nár léadh sa rang. I ngach freagra ní mór don iarrthóir buntuisctintí a léiriú chomh maith le leithne léitheoireachta sa réimse agus máistreacht ar an nGaeilge. Mic léinn a bhfuil an Ghaeilge mar mhórábhar acu, beidh páipéar Luath- agus Nua-Ghaeilge acu (2 u/ch): Sa Nua-Ghaeilge, freagróidh siad ceist ar Bhéaloideas na hÉireann. The Early Irish component will test the candidates in either Old Irish Grammar or Early Irish Saga. Their understanding of complex aspects of Old Irish grammar will be tested by their ability to translate and analyse glosses they have already read in class, and, more crucially, by the ability to apply the same kind of analysis to unseen and untranslated glosses. Candidates will be tested on their expertise in grammatical terminology and underlying concepts specific to the analysis of Old Irish. The paper also tests the candidates' knowledge of the sources of Early Irish and the saga world of medieval Ireland. Here their responses must be analytic and discursive in nature and must show a keen grasp of the basics as well as a broad range of reading in the secondary sources. Mere listing of facts or relating of incidents from saga material will not be sufficient. Beidh ceist ghinearálta le freagairt acu ar an bpáipéar seo freisin (i bhfoirm aiste). Mic léinn a bhfuil aon pháipéar amháin le déanamh acu sa Nua-Ghaeilge (Gaeilge mar mhionábhar, mar shampla), déanfar a gcumas a mheas do Scoláireacht na Fondúireachta in aon pháipéar scrúdaithe amháin a mhairfidh trí uair an chloig. Beidh ceithre cheist le freagairt. Tástálfar cumas na n-iarrthóirí sa léirmheastóireacht chriticiúil i réimse na nualitríochta, idir phrós agus fhilíocht, i gceist amháin; beidh scileanna critice ar leith le taispeáint ag na hiarrthóirí, chomh maith le leithne léitheoireachta, soiléire argóna agus líofacht stíle. I gceist faoin Dán Díreach, beidh ar na hiarrthóirí rialacha meadarachta a thabhairt chun cuimhne agus a chur i bhfeidhm ar ábhar nár léadh sa rang. I gceist eile, beidh ar iarrthóirí sliocht dúshlánach a aistriú ó Bhéarla go Gaeilge; measfar a gcumas ina leithéidí seo: saibhreas foclóra, líofacht stíle agus cruinneas teanga (gramadach, litriú, poncaíocht srl.). Beidh ceist ghinearálta ar an bpáipéar seo freisin faoi ábhar leathan. Beidh máistreacht ar an nGaeilge le taispeáint ag na hiarrthóirí sna freagraí ar fad.	
Completed by: An Dr Eoin Mac Cárthaigh	
Date: 3/3/25	